

Olivias klänning

Barnen i en förskoleklass har utvecklat sin uppfattning om mönster. Från att se mönster som enbart dekoration har de fått hjälp att se att mönster också kan vara något som upprepas regelbundet.

Boken *Olivias nya klänning* handlar om en flicka som önskar sig en ny klänning. Mamma som ska sy klänningen föreslår att de köper en stuvbit av rejält bomullstyg, men Olivia har en helt annan idé. Det ska vara en vacker klänning med puffärmar och alldeles skär och konflikt uppstår. Boken är skriven på rim och jag valde den med tanke på både matematik och språkutveckling. Här berättar jag om arbetet med matematik.

Många barn uppfattar mönster enbart som dekorationer på kuddar, kläder, möbler, bilder etc. Syftet med det här arbetet var bland annat att med utgångspunkt i barnens föreställningar arbeta vidare med mönster som återkommande, regelbundna upprepningar.

Jag arbetade med barnen i grupper med ca sex barn i varje. Vi började med att titta på bokens omslagsbild som inbjuder och inspirerar till reflektioner över mönster. Jag läste boken högt, vi tittade på bilderna och samtalade om dem.

Några mönster som finns i boken hade jag ritat av på papper som barnen fick se. Utan att berätta att det var mönster ur boken frågade jag barnen om de kände igen dessa. Några mönster kände de direkt igen från Olivias klänning och pyjamas. De andra mönstren letade de upp i boken. De tyckte att det var spännande att gå på jakt efter dem. Barnen fick sen skapa sitt "drömtyg". De fick rita och färglägga ett tygmönster på ett papper. På baksidan av pappret ritade de sedan en klänning som de klippte ut. Då blev det en klänning med det mönster som de hade gjort, nästan som om den var sydd i det tyg de hade valt. Barnen fick också beskriva klänningsmönstren.

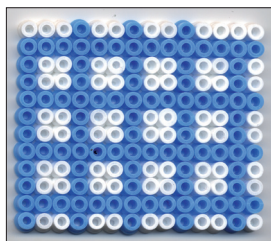
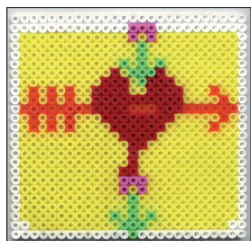

Alvas klänning: *Först tänkte jag göra en helprickig. Sen tänkte jag att det skulle bli fint med blommor och prickar. Det är en blå prick under varje blomma.*

Malvas klänning: *Det är hela tiden rutor – rutlängd kan man säga. Rutorna är lite olika stora. Färgerna är i ränder, rosa, grön, rosa, grön.*

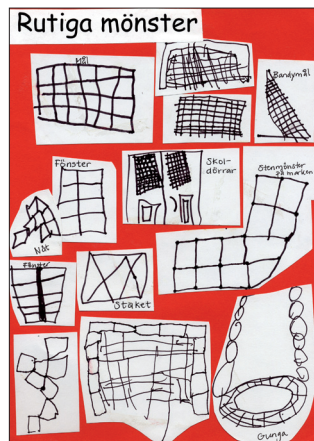
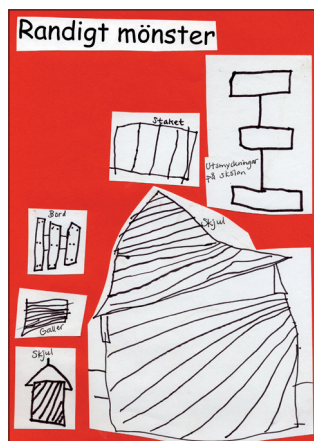
De fick även beskriva de mönster som de hade avbildat ur boken. I deras teckningar och i deras muntliga beskrivningar kan man ana att några av dem spontant började intressera sig för mönster ur ett mer matematiskt perspektiv, som återkommande regelbundna upprepningar, tex i Malvas klänningsmönster och i vissa andra mönster ur boken. Barnen fick därefter välja antingen mönster som de själva hade skapat eller något mönster ur boken och överföra dessa till parplattor.

I en låda hade jag samlat tyglappar i olika material, mönster och färger. Ur den fick barnen plocka lappar och sortera på olika sätt utifrån egenskaper som de själva valde. Fortfarande var de flesta intresserade av tygernas dekorationer och om de tyckte att ett tyg var fint eller fult eller vad det kunde användas till. *Det här är ett vardagstyg och det här är ett festtyg. Det här är ett vintertyg och det här är ett sommartyg.*

Mönster på skolgården

Nästa uppgift blev att söka efter mönster på skolgården. Barnen fick enskilt gå runt på gården och leta efter mönster som de avbildade på papper. Tillbaka i klassrummet klippte de ut sina mönster och tillsammans med kamraterna sorterade de mönstren efter kriterier som de kom överens om i gruppen. Detta var en bra samarbets- och sorteringsövning och barnen tyckte att det var väldigt roligt att hitta på passande namn för olika grupper av mönster.

Rytmik, knappar och kvadrater

För att hjälpa barnen att upptäcka, följa och skapa mönster som upprepas arbetade vi vidare med knappar i olika färger.

Jag började med att lägga en rad med knappar och frågade hur de trodde att mönstret skulle fortsätta, ex: röd, röd, gul, blå, röd, röd ...?

Barnen turades om att lägga mönster med knappar så att kamraterna kunde fortsätta mönstret.

Vi skapade rytmiska ramsor av barnens mönster
ex, blå, grön, blå, grön, röd, röd, vit. Blå, grön, blå
...

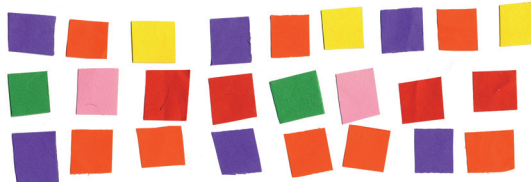
Vi läste mönsterramsor och klappade (stampade, hoppade) rytmiskt i takt till ramsorna.

Barnen la mönster med knappar och målade av sina egna och kamraternas mönster.

Felicia gjorde fyra mönster.

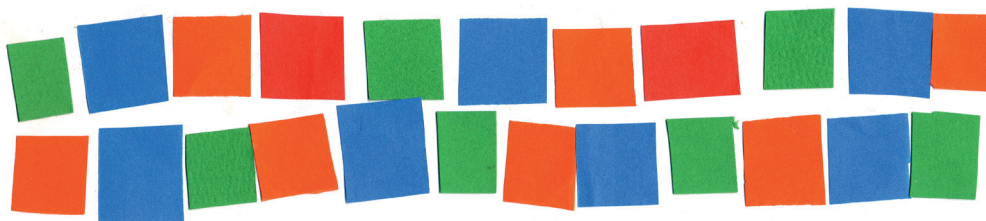
Efter arbetet med knappar fick barnen göra mönster med små färgade kvadrater i papper som de sedan målade av och beskrev muntligt.

Jag började längst upp. Först la jag lila, orange, gul, lila, orange, gul med tre färger.

På den andra raden tog jag också tre färger, men den röda kom två gånger efter varandra.

På den tredje raden har jag bara använt två färger, lila och orange.

Jag har gjort två olika mönster. Grön, blå, orange och röd igen i den översta raden. Längst ner har jag också använt tre olika färger – orange, blå, grön, orange ...

Mönster är mer än dekorationer

Genom att se, leta, avbilda, beskriva, sortera och fortsätta ett givet mönster har barnen fått möta mönster som en återkommande regelbunden upprepning. När barnen arbetade med olika slags mönster fick de uppleva och använda lekfulla och estetiska uttrycksformer i språket och i matematiken. Deras arbete med att experimentera och skapa mönster och deras samtal och resonemang om sina upptäckter gav dem en utvidgad uppfattning om mönster, att mönster är något mer än bara dekorationer.

LITTERATUR

Hansson, G. & Torudd, C. (1994). *Olivias nya klänning*. Stockholm: Rabén & Sjögren.